

szet vizsgálja tovább fog tartani, mert hiszen nagyon idegenül állanak egymással szemben és ez az ellentét fogja legalább a legközelebbi jövőben Magyarország belpolitikáját dominálni, a szellemes teoretikus és a meggyőződéstől áthatott praktikusnak ellentétje. Tisza István grófé volt azonban eddig a siker, mert a tett dönt, nem pedig a szó. Andrássy Gyula gróf valószínűleg *jobb könyvet fog írni*, mint Tisza István gróf, de Tisza gróf *jobban tud politikát csinálni*, mint Andrássy Gyula gróf.

Tizenhat évi börtön Skerlecz merényletjének.

(Saját tudósítónktól.) Nagy érdeklődés közepette kezdte meg a zágrábi bíróság Skerlecz Iván báró horvát királyi biztos merényletjének a tárgyalását. A királyi biztosra tudvalevően augusztus tizennyolcadikán, a király születése napján, rálőtt Dojcsics István huszonhárom éves mázolósegéd, abban a hitben, hogy Cuvaj áll a horvát ügyek élén. A horvát fiatalember revolvergolyóját Cuvajnak szánta, de hogy Skerleczet találta Zágrábban, minden tévovázás nélkül sütötte el fegyverét az új királyi biztosra.

A mai tárgyalást Wendler törvényszéki elnök vezette, a vádat Mezarik államügyész képviselte, a vádlottat Spanics ügyvéd védte.

A nagyterjedelmű vádirat szerint Dojcsics István huszonhárom éves, Ludbergben született, katolikus vallásu, mázolólegény, álnév alatt bejelentés miatt büntetve volt. Zágrábban tanulta a mázoló mesterséget és 1909-ben az amerikai Kenoshba vándorolt ki és ott ugyanabba a gyárba lépett be, ahol sógora mint lakatos volt alkalmazva. Azonnal megérkezése után megkezdte a Kenoshban élő horvátok szervezését. Munkás dal-egyesületet alakított, továbbá egy olvasó-egyesületet, mind a kettőt Balkán név alatt.

Az ügyesség orgyilkosság kísérlete, felségsértés és a nyilvános rend megzavarása címén emelt vádat Dojcsics ellen. Az első két bünoselekményt az augusztus 18-iki merénylettel követte el, az utóbbit azzal, hogy 1912. május 5-én, Amerikában, Kenoshban beszédet tartott és támadta a király személyét és az uralkodó kormányrendszert. A büntető törvénykönyv szerint a büntetés nagysága 10–12 évi fegyház.

Félórát tartott a vádirat fölolvassása, azután következett Dojcsics kihallgatása. Dojcsics, akit két törvényszéki szolga vezetett be, nyugodtan beszélt. Megmaradt régebbi vallomásánál és hangoztatta, hogy *szellemileg teljesen normális állapotban, teljes öntudattal követte el tettét*, hogy bebizonyítsa, hogy Horvátországot ma már nem lehet úgy kormányozni, ahogy a hatalmasok szeretnék.

Dojcsics arra a kérdésre, hogy büntösnek érzi-e magát, azt felelte:

— Nem, mert lelkiismeretem szerint cselekedtem.

Elnök: Megbánta volna, ha agyonlővi a királyi biztost?

— Egy ember halálát mindig sajnálom, de a királyi biztost el kellett távolítani. Ha utána kineveztek volna még három vagy négy embert, azokat is eltávolítottuk volna. Már eleget szenvedtünk. Türelmünk éveken át, nem hallgattak ránk, meg kellett hát kezdeni a merényleteket, mert ezek mindig megdöbentők.

A tanúkihallgatások az ismert tényállást erősítették meg.

Az ügyész a délutáni tárgyaláson kifejtette vádbeszédében, hogy Dojcsicsnak föltétlenül voltak cinkostársai. A védő viszont azt kérte, hogy a felségsértési vádat ejtsék el a vádlottal szemben.

Délután 5 órakor hoztak ítéletet, amely szerint Dojcsics István büntösnek találták az orgyilkosság kísérletében, a felségsértésben, valamint a nyilvános rend megzavarásában, ezért *tizenhat évi sulyos börtönre ítélték*. Az elítélt felebbezett, az ügyész megnyugodott az ítéletben.

Balogh igazságügyminiszter az esküdtszék reformjáról.

— Megmarad a mai hatáskör. —

Balogh Jenő igazságügyminiszter az esküdtszék tervezett reformjáról így nyilatkozott:

— Azok a hírek, amelyek a lapokban az esküdtszék állítólagos reformjáról megjelentek, egyrészt teljesen valótlanok, másrészt nem fődik egészen az igazságot. Az idegen kommentárok pedig, amelyeket nagy sietve hozzájuk fűznek, éppen nem állnak meg. Azt imputálják nekünk, hogy *meg akarjuk szorítani az esküdtszék hatáskörét*. Kijelentem a legnagyobb határozottsággal, hogy *ez a szándék a kormánytól teljesen távol áll. Eszünk ágában sincs az esküdtszék mostani hatáskörét megszorítani, ebben az irányban minden a régiben marad*. És mert elsősorban azzal gyanúsítanak minket, hogy a sajtószabadságot akarjuk megbénítani, kijelentem, hogy a sajtóvétségek dolgában sem fogjuk megszorítani az esküdtbírók jogkörét. Ami a legújabb híreszteléseket illeti, ezekre vonatkozólag meg kell jegyeznem, hogy *a főtárgyalási elnök törvényismertetése a jövőben is megmarad és az esküdték úgy mint ma, a jövőben is maguk közül és maguk választják főnöküket*.

— E kijelentésekkel természetesen nem akarom cáfolni azt, hogy *igen is készülünk az esküdtszék reformjára*, hiszen az új tervezet már a közel jövőben a képviselőház asztalán lesz. Hogy ez a reform jogosult, itt csak a Haverda- és Achim-ítéletekre kell utalnom, azt senki el nem vitathatja. Mióta nálunk az esküdtszéki intézmény életbe lépett, elég gyakoriak voltak a verdiktek, melyek ellen széles körök jogérzése lázadt föl és amelyeket a közvélemény élesen elítélt. Ép azok, akik az esküdtszéki intézményt nagyrabecsülik és azok közé számítom én magamat is, kell, hogy megszabadítsák az intézményt mindentől, ami a közönségnek az esküdték igazmondásába vetett hitét és bizalmát megingathatná. Minden intézmény, bármilyen tökéletes legyen, megváltozik az idők folyamán. Változnak a viszonyok és akkor a gyakorlati élet és a törvény között szakadékok támadnak, ezért kell minden berendezkedésnek együtt fejlődnie az élettel. Olaszországban, amely ugyancsak szabadságszerető állam, nemrég reformálták meg az esküdtszékeket, Franciaországban egy hatalmas radikális, liberális tábor harcol már évek óta jogtudományi és politikai téren az esküdtszék reformjáért. És ezért van már erős mozgalom Ausztriában is.

— Reformot akarunk mi is, de nem felületes munkát akarunk végezni. Föltárjuk a bajokat és gyógyító kezünk elér mindenhová, ahol az esküdtszéki intézményt betegnek találjuk. A sajtó és a közvélemény legyen egy kis türelemmel, a javaslat a maga egészében nemsokára a nyilvánosság előtt lesz. A reformban nem mentem túl azokon a határokon, melyeket már a képviselőházban megjelöltem. Egyszerre viszem majd a nyilvánosság elé a javaslatot és annak megokolását és akkor szívesen fogadom a bírálatot. Azt a kritikát azonban, melyet ma a nem teljesen és nagy részében rosszul ismertett javaslatról szemközt elmondanak, melyet nem tendencia nélkül ujságcikkek alapítanak, nem tekinthetek másnak, mint az objektív igazság elhomályosítására irányuló törekvésnek.

Arra a kérdésre, igaz-e, hogy a *tőzsde-bírószék* a jövőben szakbírókat is delegálnak, az igazságügyminiszter határozott *nem*-mel válaszolt.

Minisztertanács. Budapestről telefonálta tudósítónk, hogy ma este 6 órától kezdve a budai miniszterelnöki palotában miniszteri tanácskozás volt, melyen Tisza István gróf elnökölt és a kabinet minden egyes tagja

megjelent. Nyolc óráig tanácskoztak, amely után Tisza vacsorára hívta meg a minisztereket s késő éjszakáig együtt maradtak. A mai politikai kérdéseket vitatták meg s hír szerint a miniszterelnök holnap Bécsbe utazik és audiencián jelenik meg a király előtt.

Csendes közgyűlés.

— Második nap. — Választások. — Pénzügyek. — Kérvények. — A közbiztonság. —

(Saját tudósítónktól.) A szeptemberi közgyűlést csütörtökön délután négy órakor folytatták a városatyák lanyha érdeklődésével. Csupán az adóhivatali tisztviselő-választásoknál keletkezett hirtelen egy kis forró hangulat, de azután hirtelen egy kis forró peregetek át az ügyek a közgyűlés retortáján. A választások megtörténte után a városatyák nagy része ott is hagyta a közgyűlési termet. Akik pedig ottmaradtak, kedélyesen hallgatták a száraz referátumokat és hogy sietessék a közgyűlés befejezését, mindenre rámondták:

— Megadjuk! Elfogadjuk!

Hiába mondta az előadó tanácsos, hogy hiszen meg sem hallgatták még, miről is van szó, simán és gyorsan ment keresztül minden. Nagyon adakozó kedvében volt a közgyűlés, minden kérelmet teljesített. Az idő azonban így is erősen előrehaladt s a nagy sietség ellenére is a tárgysorozatnak alig a negyed részét sikerült csak elintézni. A közgyűlés második napjáról alábbi tudósításunkban számolunk be.

A közgyűlésen Bokor Pál helyettes polgármester elnökölt. A jegyzőkönyvet Rack Lipót és Ferenczy Béla osztályjegyzők vezették. Az ülés megnyitása után felolvassák a tegnapi közgyűlés jegyzőkönyvét, amelyet észrevétel nélkül hitelesítenek. Ezután a közgyűlés a napirend tárgyalására tér át.

Következik: két külterületi orvos pályázása. Elnök jelenti, hogy egy pályázat érkezett be, de mivel az egyetlen pályázónak sincs tisztviselői orvosi képesítése, a választást nem lehet megejteni. A tanács újból kiírja majd a pályázatot. Egy első osztályú adótiszt állást töltött be ezután a közgyűlés. A kandidáló bizottság első helyen Bley Lajos, második helyen Gracza János, harmadikon Papp István és végül Gyarmati István adótisztet jelölta. A közgyűlés névszerinti szavazás útján döntött és az első osztályú adótiszt állásra szótöbbséggel Bley Lajos adótisztet választotta meg. A másodosztályú adótiszt állásra Gertner Ferenc és Bittó Lajos adóhivatali gyakornokokat választották meg.

A számonkérőszék 1912. évi második félévéről szóló jegyzőkönyv bemutatása, majd a husz és vásárpénztár bérhatalékának előnyösebb törlesztésére vonatkozó tanácsai előterjesztés után a város tőkéinek 1914. évben történő elhelyezéséről referált Balogh Károly pénzügyi tanácsos. Az a határozat, amely a város tőkéinek bankokban való elhelyezéséről gondoskodik, ez év végén lejár, új határozatot hozni azonban fölösleges, mert a bankokban elhelyezett alapok ez év végéig különféle beruházásokra ugys elfognak. A tanács a pénzügyi bizottság határozata alapján azt az előterjesztést teszi a közgyűlésnek, hogy amennyiben az alapokból mégis maradna valami, a jövő esztendőre is, ezeknek az összegeknek gyümölcsözőleg való elhelyezéséről a tanács saját hatáskörében gondoskodik.

Dobay Gyula dr. főlshóalásában arra kéri a közgyűlést, ne fogadja el a tanácsai javaslatnak azt a részét, amely a tanácsot saját hatáskörében való intézkedésre hatalmazza föl. Szerinte a közgyűlésnek kell a vagyoni felelősséget viselni. Balogh Károly hozzájárul ahhoz, hogy ha majd a városnak tőkéje marad, annak elhelyezéséről maga a közgyűlés gondoskodik. A közgyűlés ilyen értelemben módosította a tanácsai javaslatot.

A katonai beszállások többletköltségeinek afedezésére tízezer korona hóthitelre